

วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices)

การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการด้วยมีสุขโมเดล (MESOOK MODEL)

ร่วมกับ BBL 5 ดอก
เพื่อยกระดับสุขภาวะ 4 มิติผู้เรียน
ของโรงเรียนบ้านห้วยริน

MESOOK MODEL

นางสาววาสนา สายพิน

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา
โรงเรียนบ้านห้วยริน (แสนวิชัยดำรงราษฎร์นุสรณ์)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 4
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

5 ดอก

แบบรายงานนวัตกรรมการศึกษา
การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการด้วยมีสุขโมเดล (MESOOK MODEL)
ร่วมกับ BBL ภูเขา ๕ ดอกเพื่อยกระดับสุขภาวะ ๔ มิติผู้เรียน
ของโรงเรียนบ้านห้วยริน

จัดทำโดย
นางสาววาสนา สายพิน
ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านห้วยริน

โรงเรียนบ้านห้วยริน (แสนวิชัยดำรงราษฎร์ราษฎร์)
อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต ๔

คำนำ

รายงานฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นเอกสารประกอบการนำเสนอผลงานนวัตกรรมด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ภายใต้ชื่อ "การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการด้วยมีสุขโมเดล (MESOOK MODEL) ร่วมกับ BBL ฤๅญแจ ๕ ดอกเพื่อยกระดับสุขภาวะ ๔ มิติผู้เรียน ของโรงเรียนบ้านห้วยริน" รูปแบบการบริหารโรงเรียน BBL สู่วิทยาลัยดีมีความสุข" ซึ่งเป็นนวัตกรรมที่พัฒนาโดยโรงเรียนบ้านห้วยริน (แสนวิชัยดำรงราษฎร์ธรณ์) อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีเป้าหมายในการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับพัฒนาการของผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑ โดยเฉพาะด้านสุขภาวะทั้ง ๔ มิติ ได้แก่ สุขภาพกาย สุขภาพจิต สุขภาพสังคม และสุขภาพปัญญา นวัตกรรมนี้บูรณาการแนวคิด Brain-Based Learning (BBL) เข้ากับการบริหารเชิงระบบแบบ MESOOK MODEL และวงจรคุณภาพ PDCA-S เพื่อพัฒนาโรงเรียนให้เป็นพื้นที่แห่งการเรียนรู้ที่ปลอดภัย รมรื่น สร้างแรงบันดาลใจ และส่งเสริมการเรียนรู้อย่างลึกซึ้งทั้งในระดับผู้เรียน ครู และชุมชน โดยมุ่งเน้นความร่วมมือร่วมใจ การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และการเติบโตอย่างสมดุล

รายงานฉบับนี้ได้นำเสนอที่มา ความสำคัญ วัตถุประสงค์ หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนกระบวนการสร้างนวัตกรรม ผลการดำเนินงาน และการขยายผลสู่ชุมชน ทั้งนี้หวังเป็นอย่างยิ่งว่า นวัตกรรม MESOOK MODEL จะเป็นต้นแบบที่มีคุณค่าในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาสู่ความยั่งยืน และสามารถประยุกต์ใช้ในโรงเรียนอื่น ๆ เพื่อเสริมสร้างสุขภาวะและความสุขของผู้เรียนในทุกบริบท

โรงเรียนบ้านห้วยรินขอขอบคุณผู้บริหาร คณะครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายที่มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนนวัตกรรมนี้ให้เกิดผลอย่างแท้จริง และหวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อแวดวงทางการศึกษาไทยในวงกว้างต่อไป

นางสาววาสนา สายพิน

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านห้วยริน (แสนวิชัยดำรงราษฎร์ธรณ์)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต ๔

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
แบบรายงานการสร้างนวัตกรรมการศึกษา	๑
ชื่อนวัตกรรม	๑
ชื่อผู้สร้าง	๑
แนวทางการคิดค้นนวัตกรรม	๑
ประเภทของนวัตกรรม	๑
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์	๓
กลุ่มเป้าหมาย	๔
หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่ใช้	๔
การออกแบบนวัตกรรม	๗
วิธีการดำเนินการ	๑๑
ผลการสร้างหรือพัฒนานวัตกรรม	๒๖
การเผยแพร่ นวัตกรรม	๒๙
เอกสารอ้างอิง	๓๐
ภาคผนวก	๓๒

แบบรายงานการสร้างนวัตกรรมการศึกษา

.....

๑. ชื่อนวัตกรรม

“การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการด้วยมีสุขโมเดล (MESOOK MODEL) ร่วมกับ BBL ฤกษ์แจ ๕ ดอก เพื่อยกระดับสุขภาวะ ๔ มิติผู้เรียน ของโรงเรียนบ้านหัวริน”

๒. ชื่อผู้สร้าง

ชื่อ นางสาววาสนา นามสกุล สายพิน ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียน
โรงเรียนบ้านหัวริน เขต/อำเภอ สันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ โทร ๐๕๓-๐๒๙๓๕๐
มือถือ ๐๘๔๙๔๘๙๐๓๖ E-mail address wasanasaipin๒๕๑๘@gmail.com

๓. แนวทางการคิดค้นนวัตกรรม

- ☐ แสวงหานวัตกรรม/แบบอย่างที่ดีจากแหล่งต่างๆ ที่เคยมีผู้สร้างหรือ ทำไว้แล้ว แล้วนำมาปรับปรุงหรือพัฒนาใหม่ (พัฒนา,ปรับปรุงนวัตกรรมเดิมจากสิ่งที่มีอยู่แล้ว)
- ☐ สร้าง/พัฒนานวัตกรรมขึ้นใหม่
- ☒ ต่อยอด พัฒนานวัตกรรมเดิมของตนเองที่เคยทำไว้แล้ว

๔. ประเภทนวัตกรรม ๕ ด้าน

- ☐ ๑. นวัตกรรมพัฒนาทักษะที่เหมาะสมและจำเป็นต่อการดำรงชีวิตความสนใจ ความต้องการของผู้เรียน ตลาดงาน และ Soft Power
- ☐ ๒. นวัตกรรมด้านการแนะแนวทางสำหรับผู้เรียน (Coaching)
- ☐ ๓. นวัตกรรมนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ ที่มุ่งเน้นทักษะการปฏิบัติจริง และเสริมความสามารถด้าน Soft skill ควบคู่กับการพัฒนา (Stem Education)
- ☒ ๔. นวัตกรรมด้านการแก้ปัญหาสุขภาพ ๔ มิติ (สุขภาพกาย สุขภาพจิต สุขภาพสังคม และสุขภาพปัญญา) (สุขภาพ ๔ มิติ)
- ☐ ๕. นวัตกรรมด้านการส่งเสริมและ สนับสนุนธนาคารหน่วยกิต (Credit Bank)

๕. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โรงเรียนบ้านหัวรินเป็นสถานศึกษาขนาดกลาง ในพื้นที่ชนบทที่มุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางโรงเรียน BBL (Brain-Based Learning) จากการ วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทั้งในภาพรวมและรายบุคคล เพื่อกำหนดเป้าหมายการพัฒนา พบว่านักเรียนร้อยละ ๑๑๐ ของปีการศึกษา ๒๕๖๘ ยังพบปัญหาด้านทักษะพื้นฐานทางการเรียน โดยเฉพาะความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ที่ยังไม่ถึงเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด จากการคัดกรองรายบุคคลยังสะท้อนให้เห็นว่าผู้เรียนส่วนใหญ่มีพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กที่ไม่เหมาะสมตามวัย ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการเรียนรู้ ผู้บริหารจึงกำหนดเป้าหมายในการยกระดับคุณภาพการศึกษาผ่านการพัฒนาสุขภาวะ ๔ มิติ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญที่ส่งผลโดยตรงต่อศักยภาพทาง

ปัญญาของผู้เรียน อีกทั้ง สถานศึกษาพบว่ารูปแบบการบริหารเดิมยังไม่สามารถตอบโจทย์การพัฒนาสุขภาวะของผู้เรียนได้อย่างเป็นองค์รวม ประกอบกับปัญหาความไม่ชัดเจนของคุณภาพผู้เรียนที่ต้องครอบคลุมทั้ง สุขภาพกาย สุขภาพจิต สุขภาพสังคม และสุขภาพปัญญา ตามหลักการ Holistic Child Development และยิ่งพบว่า เด็กขาดแรงจูงใจในการเรียนรู้ (Motivation) ขาดพื้นที่ที่เอื้อต่อการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้การยกระดับคุณภาพการศึกษาในระดับ ชั้นพื้นฐานไม่เป็นไปตามเป้าหมายของมาตรฐานสถานศึกษา

ในการดำเนินงาน ผู้บริหารได้มีการวิเคราะห์ปัญหาและจัดลำดับความสำคัญของปัญหา โดยให้ความสำคัญสูงสุดไปที่ "สุขภาวะ ๔ มิติ" เนื่องจากยึดตามหลักการของ WHO และ UNESCO ที่ว่า "เด็กที่มีสุขภาพดีจะเรียนรู้ได้ดี" หากนักเรียนมีสุขภาพกายที่ไม่แข็งแรงหรือสภาพจิตใจที่ไม่พร้อม จะส่งผลให้กระบวนการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) ไม่เกิดขึ้น นอกจากนี้ สถานศึกษาได้ มีการศึกษาและวิเคราะห์ปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอก ที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาคุณภาพตามบทบาทของโรงเรียน (SWOT Analysis) พบว่าปัจจัยภายนอกที่เป็นอุปสรรคคือปัญหาครอบครัวที่ขาดการเอาใจใส่ด้านสุขภาวะผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง และความขัดสนด้านงบประมาณและสื่อการสอน อย่างไรก็ตาม ปัจจัยภายในที่เป็นจุดแข็งคือความร่วมมืออย่างดียิ่ง จากผู้ปกครองและชุมชน รวมถึงความมุ่งมั่นของคณะครูในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้แม่ในภาวะขาดแคลนทรัพยากร

จากการสังเคราะห์ข้อมูลข้างต้น จึงสามารถสรุปเหตุผลที่เลือกปัญหานี้มาแก้ไขเพราะมีความเป็นไปได้จริง ผ่านนวัตกรรม "มีสุขโมเดล (MESOOK MODEL)" ซึ่งเป็นรูปแบบการบริหารจัดการที่เน้นการมีส่วนร่วม และการสร้างข้อตกลงร่วมกัน (Management by Agreement) นวัตกรรมนี้ไม่เพียงแต่แก้ปัญหาด้านวิชาการ แต่ยังมุ่งเน้นการจัดสภาพแวดล้อม (Environment) และการสร้างโอกาส (Opportunity) ผ่านเครื่องมือ "BBL ภูเขา ๕ ดอก" ซึ่งเป็นแนวทางที่ยั่งยืนและสามารถดำเนินการได้จริงภายใต้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัด โดยหาครูที่สามารถเป็นเพื่อนคู่คิดและผู้อำนวยความสะดวกให้กับคณะครูด้านกระบวนการ BBL ภูเขา ๕ ดอก เพื่อยกระดับสุขภาวะและคุณภาพชีวิตของผู้เรียนโรงเรียนบ้านหัวรินอย่างแท้จริง

เพื่อให้การดำเนินงานตอบโจทย์การยกระดับสุขภาวะของผู้เรียนได้อย่างเป็นระบบโรงเรียนผ่านกระบวนการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา และคณะครูรวม ๑๔ ท่าน เพื่อร่วมกันวิเคราะห์สภาพปัญหาและจัดทำข้อตกลงร่วมกัน (Management by Agreement) ในการกำหนดทิศทางการดำเนินงาน กระบวนการมีส่วนร่วมนี้ช่วยให้เกิดวิสัยทัศน์ร่วม (Shared Vision) และสร้างความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของนวัตกรรมร่วมกันของทุกภาคส่วน สถานศึกษาได้ กำหนดเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพที่ชัดเจน เหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพปัญหา โดยมุ่งเน้นให้นักเรียนโรงเรียนบ้านหัวริน ปีการศึกษา ๒๕๖๘ จำนวน ๑๐๐ คน มีสุขภาวะองค์รวมผ่านเกณฑ์การประเมินร้อยละ ๑๐๐ ใน ๔ มิติสำคัญ ได้แก่ สุขภาพกาย สุขภาพจิต สุขภาพสังคม และสุขภาพปัญญา เป้าหมายนี้สอดคล้องกับสภาพปัญหาการขาดความพร้อมด้านร่างกายและทักษะภาษาไทยที่พบจากการวิเคราะห์รายบุคคล โดยมีจุดมุ่งหมายสูงสุดคือการยกระดับสถานศึกษาสู่ "โรงเรียนดีมีความสุข" และเป็นวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)

นวัตกรรมนี้ได้เสนอแนวคิด ทฤษฎี ที่จะนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาย่างชัดเจน โดยบูรณาการศาสตร์ด้านการบริหารจัดการและการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ประกอบด้วย

๑. หลักการพัฒนาผู้เรียน ๔ มิติ (Holistic Child Development) ตามแนวทางของ WHO และ UNESCO
๒. แนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (Brain-Based Learning: BBL)
๓. ทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) และ Active Learning เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้ผ่านการปฏิบัติจริง
๔. แนวคิดการบริหารแบบมีส่วนร่วม และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง เพื่อการขับเคลื่อนเชิงระบบ
๕. วงจรคุณภาพ PDCA เพื่อเป็นกลไกในการบริหารจัดการและปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่อง

ในการนำไปใช้ สถานศึกษาได้อธิบายความเชื่อมโยงและความถูกต้องของแนวคิดทฤษฎีที่จะนำไปสู่การปฏิบัติจริง โดยการนำหลัก Holistic Health มากำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ตัวเด็ก เชื่อมโยงกับทฤษฎี BBL และ Constructivism ผ่านเครื่องมือ "BBL ฤๅญแจ ๕ ดอก" เพื่อเปลี่ยนสภาพแวดล้อมทางกายภาพและการเรียนการสอน ความเชื่อมโยงนี้ปรากฏชัดในโครงสร้าง MESOOK MODEL ซึ่งนำวงจร PDCA มาขับเคลื่อนในแต่ละขั้นตอน ตั้งแต่การสร้างข้อตกลง (Management) การจัดสภาพแวดล้อม (Environment) จนถึงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Knowledge Sharing) เพื่อให้เกิดนวัตกรรมที่ทำได้จริงและยั่งยืน

จากการประมวลแนวคิดและกระบวนการมีส่วนร่วมดังกล่าว สถานศึกษาจึงได้ ระบุและกำหนดรูปแบบของนวัตกรรมที่จะใช้แก้ไขปัญหานี้ คือ "การพัฒนาแบบการบริหารจัดการด้วยมีสุขโมเดล (MESOOK MODEL) ร่วมกับ BBL ฤๅญแจ ๕ ดอกเพื่อยกระดับสุขภาวะ ๔ มิติผู้เรียน ของโรงเรียนบ้านหัวริน" ซึ่งถือเป็นนวัตกรรมเชิงบริหารจัดการที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ในด้านสุขภาวะที่สมดุลของผู้เรียนเป็นสำคัญ ผ่านการบูรณาการเครื่องมือพัฒนาสมองเข้ากับระบบการบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างเป็นองค์รวม

๖. วัตถุประสงค์

- ๑) เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีสุขโมเดล (MESOOK MODEL) ให้เป็นเครื่องมือเชิงนวัตกรรมที่มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสถานศึกษาขนาดกลาง
- ๒) เพื่อยกระดับสุขภาวะ ๔ มิติ (กาย จิต สังคม ปัญญา) ของนักเรียนโรงเรียนบ้านหัวริน โดยบูรณาการแนวคิด BBL ฤๅญแจ ๕ ดอก เข้ากับกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก
- ๓) เพื่อสร้างต้นแบบ (Model) สถานศึกษาแห่งความสุข ที่มีการบริหารจัดการที่เป็นระบบและยั่งยืน สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้และวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ให้กับโรงเรียนอื่นได้

๗. กลุ่มเป้าหมาย

ประชากร/ กลุ่มตัวอย่าง

คณะครูจำนวน ๑๔ คน และนักเรียนโรงเรียนบ้านหัวริน ปีการศึกษา ๒๕๖๘ จำนวน ๑๑๐ คน

เป้าหมายเชิงปริมาณ

- ๑) โรงเรียนบ้านหัวรินมีรูปแบบการบริหารจัดการ MESOOK MODEL ที่สมบูรณ์ ๑ รูปแบบ และมี สนาม BBL จำนวน ๑๐ ฐาน พร้อมห้องเรียน BBL ครบทุกชั้นเรียน
- ๒) คณะครูและบุคลากร จำนวน ๑๔ คน (ร้อยละ ๑๐๐) มีบันทึกข้อตกลงการพัฒนางาน (PA) และจัดการเรียนรู้ตามแนวทาง BBL ๕ ขั้นตอน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- ๓) ผู้เรียนโรงเรียนบ้านหัวริน ปีการศึกษา ๒๕๖๘ จำนวน ๑๑๐ คน (ร้อยละ ๑๐๐) มีระดับสุขภาวะทั้ง ๔ มิติ ผ่านเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

เป้าหมายเชิงคุณภาพ

- ๑) โรงเรียนบ้านหัวรินมีสภาพแวดล้อมที่ร่มรื่น ปลอดภัย (Safe) และมีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (Green & Clean) ตามมาตรฐานสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - ๒) ครูมีวัฒนธรรมการทำงานแบบ "เพื่อนคู่คิด" มีทักษะการ Coaching และการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- ผู้เรียนมีพัฒนาการที่สมดุลตามวัย มีความสุขในการมาโรงเรียน และมีทักษะทางปัญญาที่พร้อมสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑

๘. หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่ใช้

การพัฒนานวัตกรรม “การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการด้วยมีสุขโมเดล (MESOOK MODEL) ร่วมกับ BBL กุญแจ ๕ ดอก เพื่อยกระดับสุขภาวะ ๔ มิติผู้เรียน ของโรงเรียนบ้านหัวริน” สถานศึกษาได้ดำเนินการกระบวนการทางวิชาการอย่างเป็นระบบ ดังนี้

๘.๑.หลักการพัฒนาผู้เรียน ๔ มิติ (Holistic Child Development)

WHO ให้คำนิยามว่าโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ (Health-Promoting Schools) คือพื้นที่ที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีสุขภาพทางร่างกาย สังคม จิตใจ ผ่านนโยบาย สภาพแวดล้อม และชุมชน WHO ระบุว่า "Healthy children achieve better educational outcomes ... schools are an important setting for health promotion" ซึ่งสะท้อนว่า "เด็กที่มีสุขภาพดีเรียนรู้ได้ดี" เป็นการยืนยันว่าสุขภาพเชิงองค์รวมคือรากฐานของการเรียนรู้ที่แท้จริง

UNESCO เน้นเรื่องการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิด-แปดปีให้ครอบคลุมทั้งด้านสังคม อารมณ์ สติปัญญา และร่างกาย โดยเรียกว่า “holistic development” สอดคล้องกับ ๔ มิติที่โรงเรียนบ้านหัวรินมุ่งพัฒนา

MESOOK MODEL มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีพัฒนาการที่สมดุลใน ๔ ด้าน ได้แก่

- สุขภาพกาย (Physical Health)
- สุขภาพจิต (Mental Health)
- สุขภาพสังคม (Social Health)
- สุขภาพปัญญา (Cognitive/Intellectual Health)

หลักการ นี้ถือเป็นแนวทางพื้นฐานของการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ ๒๑ ที่เน้นการเติบโตของผู้เรียนอย่างรอบด้าน โดยเชื่อมโยงเข้ากับการจัดการเรียนรู้ การออกแบบสิ่งแวดล้อม และระบบการบริหารของสถานศึกษา

๘.๒. แนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (Brain-Based Learning: BBL)

Koşar & Bedir (๒๐๑๘): อธิบายว่า BBL คือการปรับการสอนให้สอดคล้องกับสมองของผู้เรียน และเน้นการเรียนรู้ที่มีความหมาย

Bada & Jita (๒๐๒๓): พบว่า BBL ช่วยเพิ่มความจำ (retention) และผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญ

แนวคิดของ Jensen (๒๐๐๕) และ Caine & Caine (๑๙๙๑) เน้นว่าสมองเรียนรู้ได้ดีที่สุดเมื่อผู้เรียนรู้สึกปลอดภัย มีความสุข และมีส่วนร่วม โดยมีหลักการสำคัญ เช่น

- การเรียนรู้ควรสอดคล้องกับพัฒนาการของสมองในแต่ละช่วงวัย
- ความรู้และทักษะจะฝังลึกผ่านการลงมือทำซ้ำ การสร้างอารมณ์เชิงบวก และการเชื่อมโยงประสบการณ์จริง
- การเรียนรู้ควรเกิดในสภาพแวดล้อมที่กระตุ้นและท้าทายอย่างเหมาะสม

การนำนวัตกรรม BBL มาใช้ในการบริหารจัดการโรงเรียนจึงเป็นการขยายบทบาทของ BBL จากห้องเรียนสู่ระบบการบริหารทั้งหมด เพื่อสร้างโรงเรียนที่ส่งเสริมพัฒนาการทางสมองและความสุขของผู้เรียน

๘.๓. แนวคิด MESOOK MODEL ร่วมกับวงจรคุณภาพ PDCA-S

W. Edwards Deming (๑๙๕๐s): วงจรคุณภาพ PDCA พัฒนาเป็นระบบการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ที่นิยมใช้ในองค์กรต่าง ๆ โดยเฉพาะภาคการผลิตและการศึกษา

MESOOK MODEL เป็นกรอบแนวคิดการบริหารที่พัฒนาขึ้นโดยโรงเรียนบ้านหัวริน ซึ่งประกอบด้วย ๖ องค์ประกอบสำคัญ ได้แก่:

- M: Management by Agreement – การบริหารแบบมีส่วนร่วมและข้อตกลงร่วมกัน
 - E: Environment – การจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้
 - S: Standard – การยกระดับคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา
 - O: Opportunity – การเปิดโอกาสให้ครูและนักเรียนแสดงศักยภาพ
 - O: Operation – การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
 - K: Knowledge Sharing – การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อความยั่งยืน
- กรอบแนวคิดนี้เชื่อมโยงกับ วงจรคุณภาพ PDCA-S ได้แก่
- Plan (P): การวางแผน
 - Do (D): การลงมือปฏิบัติ
 - Check (C): การติดตาม ตรวจสอบ
 - Act (A): การปรับปรุงพัฒนา
 - Spiral (S): การพัฒนาอย่างต่อเนื่องในลักษณะเกลียวก้าวหน้า (Spiral Development)

แนวทางนี้ช่วยให้การบริหารมีความยืดหยุ่น สร้างนวัตกรรมได้จากภายใน และสอดคล้องกับบริบทจริงของโรงเรียนชนบท

๘.๔. แนวคิดการบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participatory Management)

Senge (๒๐๐๖/๒๐๑๒): องค์กรแห่งการเรียนรู้ต้องมีการคิดเชิงระบบและการเรียนรู้ร่วมกันเพื่อสร้างนวัตกรรม

งานวิจัยปี ๒๐๒๔ ในไทยชี้ว่าองค์ประกอบการเรียนรู้ขององค์กร (จาก Senge) มีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานขององค์กรอย่างมีนัยสำคัญ

Koşar & Bedir (๒๐๑๘): BBL ย้ำถึงการสร้างการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมาย (learner-centered) ซึ่งสอดคล้องกับการบริหารเชิงมีส่วนร่วม

MESOOK MODEL เป็นแนวคิดการบริหารที่เน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ได้แก่ ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานภายนอก โดยเน้นการสร้าง “ข้อตกลงร่วม” เพื่อให้เกิดความรับผิดชอบร่วมกันและเสริมสร้างความรู้สึกร่วมกันเป็นเจ้าของในเป้าหมายของโรงเรียน ทั้งนี้ การมีส่วนร่วมยังช่วยส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรแบบประชาธิปไตยและการพัฒนาอย่างยั่งยืน

๘.๕. แนวคิดภาวะผู้นำทางการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership)

Bass & Avolio (๑๙๙๔): นิยามภาวะผู้นำทางการเปลี่ยนแปลงว่าเป็นการสร้างแรงบันดาลใจและเสริมพลังให้บุคลากร

จิระพงศ์ จงสุขถาวร. (๒๕๖๔) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการทำงานของครู. วารสารวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี, ๑๕(๒), ๑๐๒-๑๑๗.

ภาวะผู้นำทางการเปลี่ยนแปลง (Bass & Avolio, ๑๙๙๔) หมายถึง การนำองค์กรโดยการสร้างแรงบันดาลใจ มีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน และเสริมพลัง (empowerment) ให้บุคลากรสามารถพัฒนาตนเอง โดยเฉพาะในบริบทของโรงเรียน BBL ผู้อำนวยการต้องสามารถ:

- สื่อสารวิสัยทัศน์ “โรงเรียนดีมีความสุข” ให้ชัดเจน
- จัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้
- ส่งเสริมการเป็นผู้นำการเรียนรู้ของครู
- ประสานความร่วมมือจากชุมชนอย่างมีพลัง

ภาวะผู้นำลักษณะนี้ช่วยผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงระบบอย่างแท้จริง

๘.๖. แนวคิดสุขภาวะองค์กรรวม (Holistic Well-being)

แนวคิดสุขภาวะองค์กรรวม (Holistic Well-being) มาจากกรอบแนวคิดเชิงระบบที่ครอบคลุมหลายมิติของพฤติกรรมและสุขภาพของนักเรียน (Norozi, ๒๐๒๓) โดยเน้นแนวทาง PRICES ซึ่งแบ่งมิติของสุขภาวะออกเป็น ๖ ด้าน และเน้นการบูรณาการในระบบ – PRICES framework ต่อยอดจากแนวความคิดของ WHO และ UNESCO ในการสร้างโรงเรียนที่ส่งเสริมเด็กให้เติบโตอย่างสมดุลและมีความสุขอย่างยั่งยืน

แนวคิดนี้สอดคล้องกับเป้าหมายของนวัตกรรมที่มุ่งสร้างโรงเรียนแห่งความสุขที่ทุกคน “อยากมาเรียน อยากมาอยู่ อยากมาเติบโต”

๘.๗. ทฤษฎีการเรียนรู้ขององค์กร (Organizational Learning Theory)

ทฤษฎีการเรียนรู้ขององค์กรต่อยอดจากแนวคิด “องค์กรแห่งการเรียนรู้” ของ Senge (๑๙๙๐) โดยเน้นการสร้างวัฒนธรรมเรียนรู้ร่วมกันของสมาชิกองค์กร ซึ่งงานวิจัยชี้ว่าการเป็น “โรงเรียนแห่งการเรียนรู้” มีผลต่อการยอมรับความเปลี่ยนแปลง และพัฒนาความคล่องตัวเชิงองค์กร (Kools & Stoll, ๒๐๒๐) นอกจากนี้ Schechter และ Atarchi (๒๐๑๓) แสดงให้เห็นว่ากลไกการเรียนรู้องค์กร (organizational learning mechanisms) เช่น การจัดเก็บแลกเปลี่ยนข้อมูลและการสร้างวิสัยทัศน์ร่วม เป็นปัจจัยสำคัญต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนระดับมัธยม

Adeniji (๒๐๒๔) พบว่า “วัฒนธรรมโรงเรียน” และ “ผู้นำการเรียนรู้” มีบทบาทนำในการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ รองรับการพัฒนาของครู นักเรียน และระบบการเรียนรู้ในบริบทโรงเรียนไทยแนวคิดนี้เชื่อมโยงโดยตรงกับโครงสร้างของ MESOOK MODEL และการบริหาร BBL ที่เน้นการพัฒนาเชิงองค์รวม

มีสุขโมเดล (MESOOK MODEL) รูปแบบการบริหารโรงเรียนหัวริน โรงเรียน BBL เป็นการบูรณาการแนวคิดด้านพัฒนาการเรียนรู้ การเรียนรู้เชิงสมอง การบริหารเชิงระบบ ภาวะผู้นำ และสุขภาวะองค์รวมเข้าด้วยกัน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้อย่างยั่งยืน ที่มีครูและนักเรียนเป็นศูนย์กลางของการเติบโต ทั้งในด้านความรู้ ความสุข และคุณภาพชีวิต

๘. การออกแบบนวัตกรรม

โรงเรียนบ้านหัวรินได้ดำเนินการออกแบบนวัตกรรม “การพัฒนาแบบการบริหารจัดการด้วยมีสุขโมเดล (MESOOK MODEL) ร่วมกับ BBL ๕ ดอก เพื่อยกระดับสุขภาวะ ๔ มิติผู้เรียนของโรงเรียนบ้านหัวริน” อย่างเป็นระบบและมีคุณภาพ โดยปรากฏรายละเอียดการดำเนินงานในแต่ละประเด็นเชิงวิชาการ ดังนี้

๑) การบูรณาการผลการสังเคราะห์ทฤษฎีสู่การออกแบบแนวทางการพัฒนา

สถานศึกษาได้นำผลการสังเคราะห์หลักการ แนวคิด และทฤษฎีในเชิงลึกมาเป็นแกนหลักในการออกแบบนวัตกรรมอย่างเป็นเนื้อเดียวกัน โดยประสานแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (Brain-Based Learning: BBL) และทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) เข้ากับโครงสร้างการบริหารจัดการตามมีสุขโมเดล (MESOOK MODEL) มุ่งเน้นการปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อม (Environment) ทางกายภาพและจิตวิทยาเพื่อกระตุ้นการทำงานของสมอง พร้อมทั้งผสานขั้นตอนการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ๕ ขั้นตอน ยังคงดำเนินกิจกรรม “เพื่อนคู่คิด” (Peer Coach) เพื่อช่วยเหลือแนะนำครูจากผู้สอนเหมือนเดิม ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมและภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นระบบ

๒) ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการพัฒนา

การออกแบบนวัตกรรมนี้ถูกกำหนดขึ้นโดยมีตัวชี้วัดความสำเร็จที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ปลายทางไปยังผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งมีความสอดคล้องโดยตรงกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการยกระดับสุขภาวะ ๔ มิติ (กาย จิต สังคม ปัญญา) ของนักเรียนโรงเรียนบ้านหัวริน จำนวน ๑๑๐ คน ในปีการศึกษา ๒๕๖๘ โดยนวัตกรรมได้จำแนกกลไกการตอบสนองเป้าหมายไว้อย่างเป็นรูปธรรม เช่น การใช้เครื่องมือ "BBL กุญแจ ๕ ดอก" ผ่านกิจกรรมสนาม BBL ๑๐ ฐานเพื่อตอบโจทย์ด้านสุขภาวะทางกาย และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกในห้องเรียนเพื่อตอบโจทย์ด้านสุขภาวะทางปัญญาและสังคม ทำให้นวัตกรรมนี้ตอบสนองต่อเป้าหมายการพัฒนาสถานศึกษาได้อย่างตรงจุด

๓) การมีส่วนร่วมของบุคลากรและผู้เกี่ยวข้อง

ในการออกแบบรูปแบบการบริหารสถานศึกษา ให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการเชิงระบบแบบมีส่วนร่วม (Participatory Management) โดยระบุนบทบาทของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการออกแบบนวัตกรรมอย่างชัดเจน ผ่านกระบวนการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) และการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ซึ่งได้รับความร่วมมือและการระดมสมองจากภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน ประกอบด้วย ศึกษานิเทศก์จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หัวหน้างานวิชาการ คณะครูจำนวน ๑๔ ท่าน และผู้แทนผู้ปกครอง เพื่อร่วมกันวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) และจัดทำ "บันทึกข้อตกลงในการพัฒนางาน (PA)" นำไปสู่การสร้างข้อตกลงร่วมกัน (Management) ในการพัฒนาโรงเรียนแห่งความสุข

๔) การสร้างนวัตกรรมการพัฒนา

ขั้นตอนและกิจกรรมการดำเนินงาน (ตามกรอบ P-PLAN) เพื่อให้การขับเคลื่อนนวัตกรรมเป็นไปอย่างมีระบบ สถานศึกษาได้กำหนดขั้นตอนและกิจกรรมในการสร้างนวัตกรรมบริหารจัดการให้สอดคล้องกับกระบวนการ P-PLAN ซึ่งเป็นจุดตั้งต้นที่สำคัญก่อนเชื่อมโยงไปสู่ระยะ D-DO, C-CHECK และ A-ACT โดยมี ๕ ขั้นตอนหลัก ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ ศึกษาสภาพปัญหา สถานศึกษาดำเนินการวิเคราะห์สภาพปัญหาเชิงลึกผ่านการวิเคราะห์ SWOT ร่วมกับภาคีเครือข่าย และสังเกตพฤติกรรมรายบุคคลของนักเรียน ๑๑๐ คน พบข้อจำกัดด้านกล้ามเนื้อที่สัมพันธ์กับการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ และสภาวะเฉื่อยชา (Passivity) ในการเรียนรู้เนื่องจากครอบครัวขาดการดูแลสุขภาวะที่ต่อเนื่อง ข้อมูลเหล่านี้นำมาจัดลำดับความสำคัญและระบุช่องว่าง (Gap) ในการยกระดับสุขภาวะ ๔ มิติให้ชัดเจน

ขั้นตอนที่ ๒ วางแผนพัฒนานวัตกรรม นำฐานแนวคิด Holistic Child Development ของ WHO/UNESCO และแนวคิด BBL มากำหนดเป็นกรอบแนวคิดเชิงระบบ (Input-Process-Output-Outcome) เพื่อใช้วางแผนการบริหารจัดการเชิงโครงสร้าง และเตรียมความพร้อมในการนำไปปฏิบัติร่วมกับคณะครูและผู้เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ ๓ สร้างรูปแบบ ดำเนินการสังเคราะห์และพัฒนาโครงสร้าง โดยการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ร่วมกับศึกษานิเทศก์และผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อจัดทำ "คู่มือการบริหารจัดการมีสุขโมเดล" แผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ๕ ขั้นตอน และออกแบบสนาม BBL ๑๐ ฐานที่ใช้สี่สัณฐานการทำงานของสมอง พร้อมกำหนดมาตรฐานและตัวชี้วัดความสำเร็จ

ขั้นตอนที่ ๔ ใช้รูปแบบก่อนการนำไปปฏิบัติจริง สถานศึกษาได้นำนวัตกรรมและคู่มือการบริหารไปทดลองปฏิบัติ (Try-out) ในกลุ่มนำร่องบางกลุ่ม เพื่อตรวจสอบความเป็นไปได้ คุณภาพเชิงประจักษ์ และทดสอบระบบ "เพื่อนคู่คิด" (Peer Coaching) ระหว่างครูผู้สอน ก่อนนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุง (Refine) รูปแบบให้ยืดหยุ่นสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน

ขั้นตอนที่ ๕ สรุปรายงานผลการรวบรวมข้อมูล จัดทำสรุปรายงานผลการสร้างและพัฒนารูปแบบการบริหาร เพื่อรายงานต่อผู้บริหารและภาคีเครือข่าย คณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งขั้นตอนนี้จะเป็นจุดสิ้นสุดของกรอบ P-PLAN ที่มีความพร้อมสมบูรณ์ มีเครื่องมือและแผนงานที่ชัดเจน พร้อมที่จะส่งต่อไปยังขั้น D-DO (การนำ MESOOK MODEL, Active Learning และ BBL ๕ ดอก ไปปฏิบัติจริงเต็มรูปแบบ) ต่อไป

๕) การนำรูปแบบหรือแนวทางการพัฒนาไปใช้

สถานศึกษาได้ขับเคลื่อนนวัตกรรม “การพัฒนาแบบการบริหารจัดการด้วยมีสุขโมเดล (MESOOK MODEL) ร่วมกับ BBL ๕ ดอก เพื่อยกระดับสุขภาวะ ๔ มิติผู้เรียน”สู่การปฏิบัติจริงอย่างเป็นรูปธรรม โดยมีกระบวนการดำเนินงานที่ชัดเจน ดังนี้

๕.๑ การจัดทำคู่มือและแนวทางการดำเนินงาน สถานศึกษามีการจัดทำเอกสารคู่มือ หรือแนวทางการดำเนินงานตามนวัตกรรมที่ชัดเจนภายใต้ชื่อ “คู่มือการบริหารจัดการสถานศึกษาด้วยมีสุขโมเดล (MESOOK MODEL)” ซึ่งรวบรวมรายละเอียดขั้นตอนการพัฒนาสุขภาวะ ๔ มิติของผู้เรียนไว้อย่างครบถ้วน ประกอบด้วยแนวทางการจัดสภาพแวดล้อมสนาม BBL ๑๐ ฐาน การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ๕ ขั้นตอน และเกณฑ์การประเมินสมรรถภาพผู้เรียน เพื่อให้บุคลากรใช้เป็นแผนที่นำทาง (Roadmap) ในการปฏิบัติงานให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน

๕.๒ การสร้างความเข้าใจกับผู้เกี่ยวข้อง ในระยะเริ่มต้นของการนำนวัตกรรมไปใช้ ผู้บริหารได้มีการชี้แจง ทำความเข้าใจกับผู้เกี่ยวข้องที่จะนำนวัตกรรมไปใช้ ผ่านการประชุมชี้แจงนโยบายและการสร้าง “ข้อตกลงร่วมกัน” (Management by Agreement: M) โดยสื่อสารวิสัยทัศน์ “โรงเรียนดีมีความสุข” ให้แก่คณะครู ๑๔ ท่าน คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครอง เพื่อให้ทุกภาคส่วนรับทราบเป้าหมายการยกระดับคุณภาพชีวิตนักเรียน ๑๐๐ คน ในปีการศึกษา ๒๕๖๘ และเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองในการขับเคลื่อนนวัตกรรมอย่างมีส่วนร่วม

๕.๓ การสนับสนุนทรัพยากรและงบประมาณ สถานศึกษา ระบุว่าได้รับการสนับสนุนทรัพยากรหรืองบประมาณในการนำนวัตกรรมไปใช้ อย่างเพียงพอ โดยมีการจัดสรร งบประมาณเงินอุดหนุน เพื่อดำเนินการก่อสร้างสนาม BBL จำนวน ๑๐ ฐานการเรียนรู้ และจัดซื้อสื่อ เทคโนโลยี รวมถึงนวัตกรรมการเรียนรู้ตามแนวทาง ๕ ดอก เพื่อสนับสนุนให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการทำงานของสมองได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

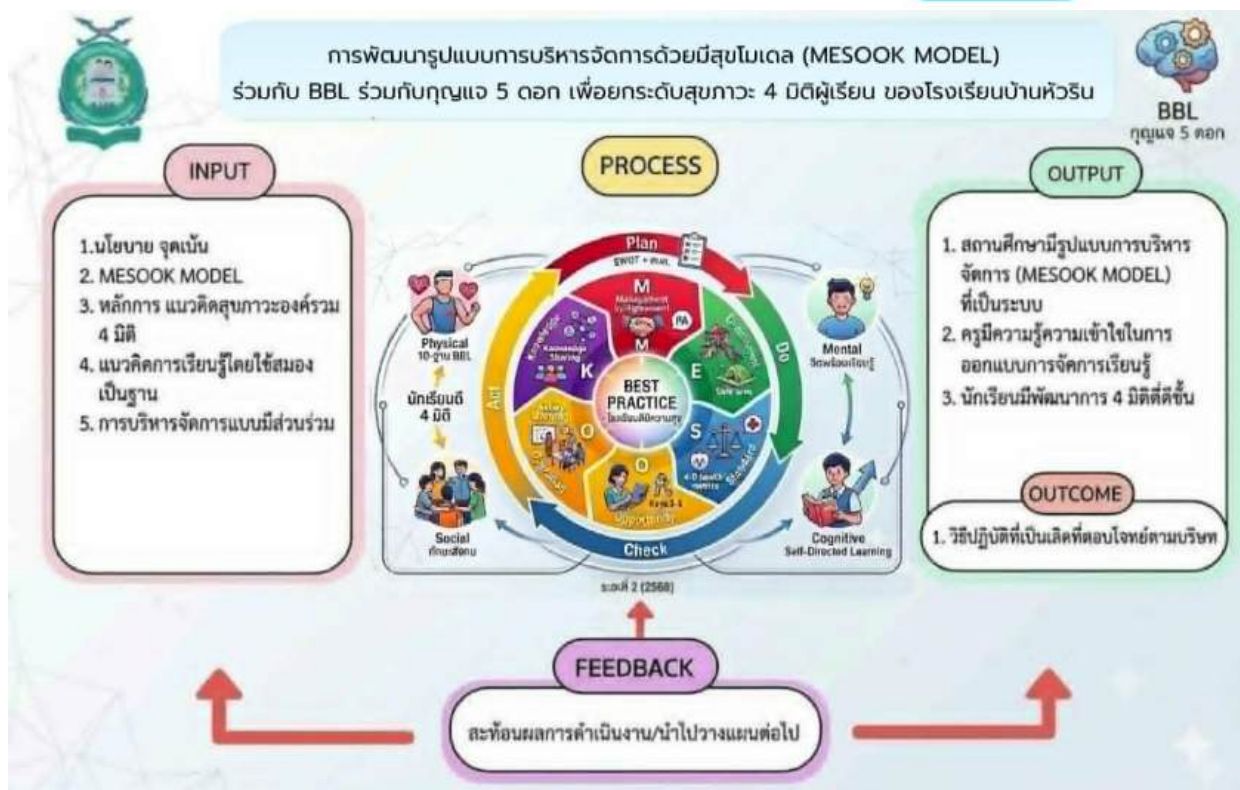
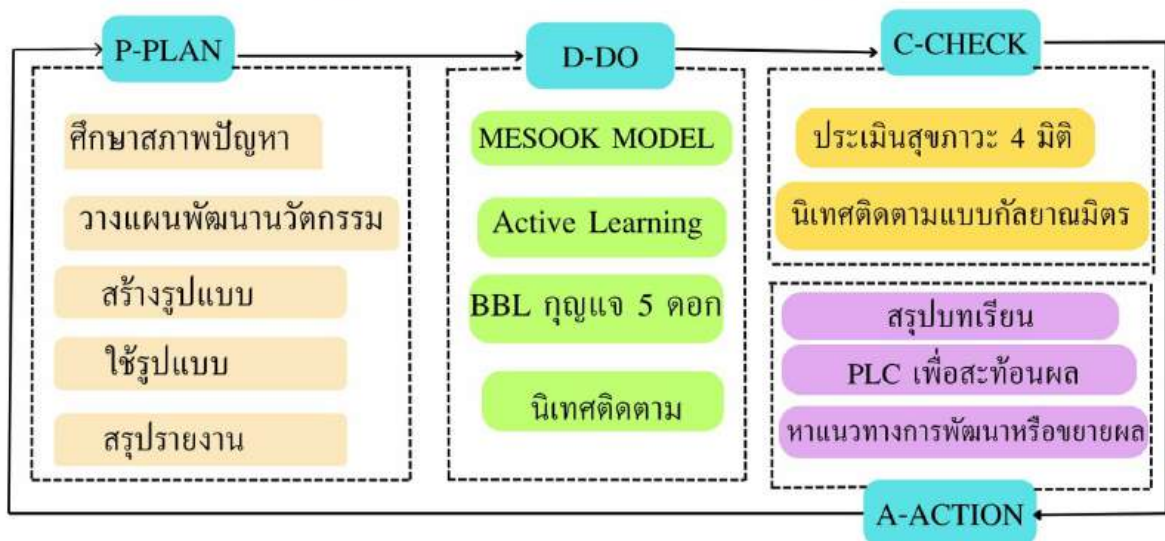
๕.๔ การนิเทศ ติดตาม และให้ความช่วยเหลือ สถานศึกษา มีการนิเทศ ติดตาม ให้ความช่วยเหลือระหว่างการนำนวัตกรรมไปใช้ อย่างต่อเนื่อง โดยผู้บริหารและหัวหน้างานวิชาการได้ดำเนินการ นิเทศติดตามแบบกัลยาณมิตร มีการลงพื้นที่สังเกตการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน และใช้รูปแบบ “เพื่อนคู่คิด” ในการให้คำแนะนำเชิงวิชาการแก่ครูผู้สอนเพื่อแก้ปัญหาที่พบในระหว่างการปฏิบัติงานจริง ทำให้ครูมีความมั่นใจและสามารถปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียนรายบุคคล

๖) การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)

สถานศึกษา มีการจัดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ในโรงเรียนอย่างเป็นระบบ โดยใช้กระบวนการ การเปิดชั้นเรียน (Lesson Study) เป็นเครื่องมือหลัก ครูผู้สอน ร่วมกันวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้ สังเกตการสอน และ นำผลมาแลกเปลี่ยนผ่านกิจกรรม PLC สัปดาห์ละ ๑ ครั้ง เพื่อสะท้อนผลการใช้วัตรกรรม (Knowledge Sharing: K) กระบวนการนี้ช่วยสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายและยั่งยืน นำไปสู่การพัฒนาวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ของสถานศึกษา อย่างแท้จริง

กรอบการออกแบบนวัตกรรมการบริหาร

๑๐. วิธีดำเนินการ

วิธีดำเนินการมีการนำมีสุขโมเดล Mesook Model มาใช้โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑) Management by Agreement การบริหารโดยข้อตกลงในการพัฒนางาน (PA)

Management by Agreement หมายถึง การบริหารจัดการโดยการตกลงกันร่วมกัน ซึ่งหมายความว่า การบริหารหรือการจัดการที่เน้นการตกลงและการเข้าใจร่วมกันของทุกฝ่าย เพื่อให้มีความเข้าใจและความร่วมมือที่ดีในการดำเนินการทำงานต่าง ๆ มีขั้นตอนคือ

๑.๑ มีการวิเคราะห์ห้องค์กร SWOT (SWOT Analysis) เพื่อหาจุดเด่น จุดด้อย โอกาส และอุปสรรค แบบมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย(Stakeholders)

๑.๒ จัดอบรมให้ความรู้คณะครูเรื่อง การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (Brain-Based Learning: BBL) และ BBL กุญแจ ๕ ดอก

กุญแจดอก ๑ คือ สนามBBL ที่ประกอบไปด้วยฐานที่ส่งเสริมการลอด การโหน การไต่ การทรงตัว
กุญแจดอก ๒ คือ ห้องเรียน

กุญแจดอก ๓ คือ กระบวนการการเรียนรู้แบบ BBL ๕ ขั้นตอนคือ

๑. กิจกรรม Brain Gym
๒. นักเรียนอ่านคำคล้องจอง/บทเพลงจากกระดานเคลื่อนที่ทุกวัน
๓. ครูอ่านหนังสือ /นิทานให้นักเรียนฟัง
๔. นักเรียนเข้ามู่อ่านหนังสือ อย่างน้อย ๒๐ นาที
๕. นักเรียนขีดเขียนอิสระทุกวัน

กุญแจดอก ๔ คือ หนังสือ แบบฝึกหัด และใบงาน

กุญแจดอก ๕ คือ สื่อ และ นวัตกรรมการเรียนรู้

๑.๓ ดำเนินการกิจกรรมการพัฒนาครู โดยการอบรมการจัดทำบันทึกข้อตกลงในการพัฒนางาน(PA) ตามมาตรฐานตัวชี้วัด ๑๕ ตัวชี้วัด ให้มีเป้าหมายไปในทิศทางเดียวกัน คือการพัฒนานักเรียนดี ๔ มิติ (สุขภาพกาย สุขภาพจิต สุขภาพสังคม และ สุขภาพปัญญา)

๒. Environment การจัดการ /การพัฒนาสิ่งแวดล้อม

Environment หมายถึง การจัดหาสื่อ เทคโนโลยี และสร้างแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมการจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพบรรลุตามวัตถุประสงค์ และดำเนินการพัฒนาโรงเรียน ดังนี้

ด้านที่ ๑ กายภาพ (Physical atmosphere)

- ด้านความสะอาด (Clean)
- ด้านความร่มรื่น (Green)
- ด้านความปลอดภัย (Safe)
- ด้านห้องเรียนBBLกุญแจดอกที่ ๒ ต้องประกอบไปด้วยมุมอ่านหนังสือ/ มุมส่งงาน/ มุมสื่อการเรียนรู้/ มุมแสดงผลงานนักเรียน /โต๊ะสาธิตแสดงการสอน/ ตารางกิจกรรมประจำวัน / สื่อมีชีวิต(บอร์ด)/กระดานเคลื่อนที่
- ด้านสนามBBL กุญแจดอกที่ ๑ ต้องมีหลักการให้สีสนที่สวยงาม กระตุ้นสมอง เช่น สีส้ม สีแดง สีเหลือง สีเขียวทองอ่อน สีน้ำเงิน เป็นต้น การจัดสร้างสนามให้คำนึงถึงพื้นที่ที่สามารถสร้างแต่ละฐาน โดยจะต้องเว้นแต่ละฐานเพื่อให้นักเรียนได้วิ่งด้วย โดยประกอบไปด้วยฐานจำนวน ๑๐ ฐาน ดังนี้

๑. ฐานเดินบนล้อยาง

เพื่อจัดทำเป็นแนวขอบเขตของสนาม.เป็นการฝึกสมรรถภาพทางกายด้านการทรงตัว (Balance) เป็นการฝึกคิดวิเคราะห์และคิดแก้ปัญหา วิธีการเล่น คือ ก้าวเท้าขึ้นบนบาง และเดินบนหน้ายางไปจนถึงยางเส้นสุดท้าย

๒. ฐานลอดถ้ำ

เพื่อเพื่อเป็นการฝึกความกล้าหาญและการตัดสินใจ การสร้างความเชื่อมั่น ๒เป็นการฝึกสมรรถภาพทางกายด้านความอ่อนตัว และความแข็งแรงของแขนและขา (Flexibility, Arms and Legs Muscle Endurance) วิธีการเล่น ๑.คลานลอดยางรถตามแนวทแยงที่กำหนด จนครบ ระยะทาง ๓ เมตร

๓. ฐานสะพานยาง

เพื่อฝึกการปีนป่าย ฝึกสมรรถภาพทางกายด้าน ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อแขนและขา (Arms and Legs Muscle Strength) เป็นการฝึกคิดวิเคราะห์ คิดแก้ปัญหาและ การสร้างความเชื่อมั่น วิธีเล่น คือใช้มือจับราวสองข้างจนครบตามที่กำหนด ระยะทาง ๒.๕ เมตร

๔. ฐานไต่หน้าผา

เพื่อเป็นการฝึกการควบคุมร่างกายเป็นการฝึกสมรรถภาพทางกายด้าน ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ แขนและขาและ การสร้างความเชื่อมั่น วิธีการเล่นคือ ปีนบนยางรถโดยใช้มือจับยางรถจนครบตามที่กำหนด ระยะทาง ๒.๕ เมตร

๕. ฐานสไปเดอร์แมน

เพื่อเป็นการฝึกความกล้าหาญ การตัดสินใจและการสร้างความเชื่อมั่นเป็นการฝึกสมรรถภาพทางกาย ด้านความแข็งแรงและความอดทนของกล้ามเนื้อแขน (Arms Muscle Strength, Arms Muscle Endura) เป็นการฝึกคิดวิเคราะห์และคิดแก้ปัญหา วิธีการเล่นคือ ใช้มือจับแล้วโหนตัวพร้อมขยับมือไปจับสลับมือจนครบระยะทาง ๒.๕ เมตร

๖. ฐานธารุชาน

ฝึกสมรรถภาพทางกายด้านความแข็งแรงความอดทนของกล้ามเนื้อขา และการทรงตัว(Legs Muscle Strength, Muscle Endurance, Balance) เป็นการฝึกความกล้าหาญ การตัดสินใจและการสร้างความเชื่อมั่น วิธีการเล่นคือ ใช้มือจับเชือก เท้าเหยียบยางแล้วข้ามไปยางถัดไปจนครบ ระยะทาง๒.๕ เมตร

๗. ฐานหลุมอากาศ

เพื่อเป็นการฝึกความกล้าหาญ การตัดสินใจและการสร้างความเชื่อมั่นเป็นการฝึกสมรรถภาพทางกาย ด้านความแข็งแรง ความอดทนของกล้ามเนื้อขา และการทรงตัว(Legs Muscle Strength, Muscle Endurance, Balance) เป็นการฝึกคิดวิเคราะห์และคิดแก้ปัญหา วิธีการเล่นคือ เหยียบบนหน้ายางเส้นที่ ๑ ไปจนเส้นสุดท้ายแล้วกระโดดลงบ่อทราย

๘. ฐานต่อต่างระดับ

เพื่อเป็นการฝึกความกล้าหาญ การตัดสินใจ และการสร้างความเชื่อมั่น เป็นการฝึกสมรรถภาพทางกายด้านความแข็งแรงของกล้ามเนื้อแขนและขา หน้าท้องและ ความอ่อนตัว การทรงตัว (Arms Legs and Abdominal Muscle Strength, Flexibility, Balance) เป็นการฝึกคิดวิเคราะห์และคิดแก้ปัญหา วิธีการเล่นคือ เหยียบยางเส้นที่๑ แล้วเหยียบต่อต่างระดับ ขึ้นไปเรื่อย ๆ จนถึงต่อสุดท้ายอย่างระมัดระวังและช้าๆ

๙. ฐานวิ่งซิกแซก

เพื่อเป็นการฝึกการทรงตัว การตัดสินใจและ การสร้างความเชื่อมั่นเป็นการฝึกสมรรถภาพทางกาย ด้านความแข็งแรง ของกล้ามเนื้อขา และความแคล่วคล่องว่องไว การทรงตัว (Muscle Strength Arms and Legs, Agility, Balance) เป็นการฝึกคิดวิเคราะห์และคิดแก้ปัญหา วิธีการเล่น คือวิ่งผ่านข้างยางเป็นแนวซิกแซก

๑๐. ฐานดิ่งเชือก

เพื่อเป็นการฝึกความกล้าหาญและการตัดสินใจการสร้างความเชื่อมั่นเป็นการฝึกสมรรถภาพทางกาย ด้านความแข็งแรงและกำลังของขาและแขน การทรงตัว ความแม่นยำ (Arms and Legs Muscle Strength, Balance, Accurac) เป็นการฝึกคิดวิเคราะห์และคิดแก้ปัญหา วิธีการเล่น คือใช้มือดิ่งเชือกเพื่อช่วยให้สามารถปีนขึ้นไปถึง ราวมือจับและปีนลงด้านข้างทางบันได

ด้านที่ ๒ สื่อและเทคโนโลยี (Technology)

- หนังสือเรียนและสื่อการเรียนรู้ โดยใช้หนังสือเรียนจาก บริษัทธารปัญญาในสาระวิชา คณิตศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ

๓. Standard หลักการสร้างคุณภาพ

Standard หลักการสร้างคุณภาพ คือการบริหารภายใต้การสร้างคุณภาพนักเรียน คุณภาพครูและบุคลากร คุณภาพผู้บริหารและการบริหาร คุณภาพชุมชนและสังคม ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๓ มาตรฐาน (แนบท้ายประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ให้ใช้มาตรฐานการศึกษา ระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ฉบับลงวันที่ ๖ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๖๑) สู่ความยั่งยืน ประกอบไปด้วย

๑. กิจกรรมทดสอบสมรรถภาพทางกายนักเรียนทุกคน เดือนแรกของการเปิดภาคเรียน เพื่อวัดระดับสมรรถนะทางกายของนักเรียน
๒. กิจกรรม Brain Gym ฐานทั้ง ๑๐ ฐานการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาสุขภาพทางกาย ต้องเล่นสนามติดต่อกันไม่น้อยกว่า ๑๕ นาที โดยคุณครูต้องส่งเสริมความเคารพสิทธิผู้อื่น รู้จักรอ ปฏิบัติตามฐานอย่างระมัดระวัง ไม่แกล้ง ไม่ผลักกัน เพื่อพัฒนาสุขภาพทางด้านสังคม
๓. กิจกรรม ๕ ขั้นตอน ของBBL (ขั้นการพัฒนาสุขภาพทางจิตจะอยู่ในขั้นตอนที่ ๑ อุ่นเครื่อง ขั้นที่ ๒ อ่านนิทานให้นักเรียนฟัง)
๔. กิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียน เพื่อส่งเสริมสุขภาพทางปัญญา (ใช้กลยุทธ์ที่ ๒-๓-๔-๕)

กิจกรรมการเรียนการสอนประจำวัน ที่ต้องปฏิบัติทุกวันดังนี้

- นักเรียนทุกคนลงเล่นสนามหลังเคารพธงชาติ อย่างน้อย ๑๕-๒๐ นาที
- นักเรียนทำกิจกรรม Brain Gym ก่อนเรียนเพื่อกระตุ้นการทำงานของสมอง
- นักเรียนอ่านคำคล้องจอง/บทเพลงจากกระดานเคลื่อนที่ทุกวัน
- ครูอ่านหนังสือ /นิทานให้นักเรียนฟัง
- นักเรียนเข้าม่อ่านหนังสือ อย่างน้อย ๒๐ นาที
- นักเรียนขีดเขียนอิสระทุกวัน

๔. Opportunity through Agreements หมายถึง สร้างโอกาสผ่านข้อตกลง

Opportunity through Agreements หมายถึง สร้างโอกาสผ่านข้อตกลง ให้ครูได้ปฏิบัติงานอย่างมีความสุข ทำให้เกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน มีการส่งเสริมสนับสนุนอำนวยความสะดวกเพื่อให้การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูเป็นไปตามหลักสูตรที่สอดคล้องกับบริบทท้องถิ่นและบรรลุจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ รวมถึงมีการจัดหาครูประจำการให้ครบชั้น เพื่อให้ครูสามารถจัดประสบการณ์ และดูแลเด็กได้อย่างทั่วถึง อีกทั้งจัดหาครูที่มีความเชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอน BBL (Brain Based Learning) เพื่อแนะนำส่งเสริม ชี้แนะแนวเป็นรูปแบบของ”เพื่อนคู่คิด” ไม่อยู่ประจำชั้นเรียนใด ชั้นเรียนหนึ่ง แต่จะคอยเข้าไปช่วยเหลือทุกห้องเรียน จะทำให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษามีการนิเทศ ติดตาม แบบกัลยาณมิตร เพื่อร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และหาแนวทางให้กระบวนการบริหารจัดการ และการจัดประสบการณ์ประสบผลสำเร็จ ตามหลักเกณฑ์ดังนี้

ด้านที่ ๑ ผู้บริหาร (Directors)

- ด้านการบริหารวิชาการและความเป็นผู้นำทางวิชาการ
- ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา
- ด้านการบริหารการเปลี่ยนแปลงเชิงกลยุทธ์และนวัตกรรม
- ด้านการบริหารงานชุมชนและเครือข่าย
- ด้านการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ

ด้านที่ ๒ ครู (Teachers)

- ด้านการจัดการเรียนรู้
- ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนรู้
- ด้านการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ

๕. Operation หมายถึง โอกาส

Operation ครูสร้างโอกาสด้านความสุขให้แก่เด็ก โดยการให้เด็กได้แสดงศักยภาพ และมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยมีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักสูตร และเน้นการสอนแบบ Active Learning ที่มุ่งเน้นให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริงผ่านสื่อ หรือกิจกรรมเสริมประสบการณ์ นักเรียนจะต้องได้รับการจัดกิจกรรมครบทุกกิจกรรมตามตารางกิจกรรมประจำวันของห้องเรียนเพื่อพัฒนาให้ครบ ๔ มิติ (สุขภาพกาย สุขภาพจิต สุขภาพสังคม และ สุขภาพปัญญา)

๖. Knowledge Sharing หมายถึง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้

Knowledge Sharing กระบวนการหรือกิจกรรมที่เกี่ยวกับการแลกเปลี่ยน และการถ่ายทอดความรู้ระหว่างบุคคลหรือกลุ่มคน โดยปกติจะเป็นการแบ่งปันประสบการณ์ ความคิด เทคนิค หรือข้อมูลที่มีประโยชน์ เพื่อเพิ่มความเข้าใจและเพิ่มความสามารถในการทำงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของผู้รับรู้ Integrate หมายถึง การบูรณาการต่อยอด การประสานกลมกลืนกันของแผน กระบวนการ สารสนเทศ การจัดสรรทรัพยากร การปฏิบัติการ ผลลัพธ์ และการวิเคราะห์ เพื่อสนับสนุนเป้าประสงค์ที่สำคัญขององค์กร การบูรณาการที่มีประสิทธิผล เป็นมากกว่าความสอดคล้องไปในแนวทางเดียวกัน (Alignment) และจะสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อการดำเนินการของแต่ละองค์ประกอบภายในระบบการจัดการผลการดำเนินการมีความเชื่อมโยงกันเป็นหนึ่งเดียวอย่างสมบูรณ์ ดังนี้

ด้านที่ ๑ ด้านการแลกเปลี่ยนข้อมูลและประสบการณ์ระหว่างบุคคลหรือองค์กรเพื่อเพิ่มความเข้าใจและเสริมทักษะทางวิชาชีพ

ด้านที่ ๒ ด้านการนำเสนอผลงาน ประมวลผลงาน หรือ เผยแพร่ผลงานวงจรคุณภาพ PDCA แบบ Spiral หรือ PDCA-S

PDCA (Plan-Do-Check-Act) เป็นกระบวนการพื้นฐานในการพัฒนาประสิทธิภาพและคุณภาพของการดำเนินงาน ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอน ๔ ขั้นตอน คือวางแผน – ปฏิบัติ – ตรวจสอบ – ปรับปรุง การดำเนินกิจกรรม PDCA เมื่อผนวกพร้อมกับ S (Spiral) อย่างเป็นระบบจะก่อให้เกิดวงจรที่ต่อเนื่อง หมุนเวียนไปเรื่อย ๆ อย่างมีทิศทางมุ่งสู่ระดับที่สูงขึ้น พัฒนาขึ้น มีคุณภาพมากขึ้น ย่อมส่งผลให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ และมีคุณภาพเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง โดยตลอดวงจร PDCA นี้ได้พัฒนาขึ้นโดย ดร.ชีวฮาร์ท ต่อมา ดร.เดมมิ่งได้นำมาเผยแพร่จนเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย ขั้นตอนแต่ละขั้นของวงจร PDCA มีรายละเอียดดังนี้

๑. Plan (วางแผน) หมายความว่ารวมถึง การกำหนดเป้าหมาย / วัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน วิธีการ และขั้นตอนที่จำเป็นเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย ในการวางแผนจะต้องทำความเข้าใจกับเป้าหมาย / วัตถุประสงค์ให้ชัดเจน เป้าหมายที่กำหนดต้องเป็นไปตามนโยบาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจขององค์กรเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่เป็นไปในแนวทางเดียวกันทั่วทั้งองค์กร การวางแผนในบางด้านอาจจำเป็นต้องกำหนดมาตรฐานของวิธีการทำงานหรือเกณฑ์มาตรฐานต่าง ๆ ไปพร้อมกันด้วย ข้อกำหนดที่เป็นมาตรฐานนี้จะช่วยให้การวางแผนมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพราะใช้เป็นเกณฑ์ในการตรวจสอบได้ว่า การปฏิบัติงานเป็นไปตามมาตรฐานที่ได้ระบุไว้

๒. DO (ปฏิบัติ) หมายถึงการปฏิบัติให้เป็นไปตามแผนที่ได้กำหนดไว้ซึ่งก่อนที่จะปฏิบัติงานใด ๆ จำเป็นต้องศึกษาข้อมูลและเงื่อนไขต่าง ๆ ของสภาพงานที่เกี่ยวข้องเสียก่อน ในกรณีที่เป็นงานประจำที่เคยปฏิบัติหรือเป็นงานเล็กอาจใช้วิธีการเรียนรู้ ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง แต่ถ้าเป็นงานใหม่ หรืองานใหญ่ที่ต้องใช้บุคลากรจำนวนมาก อาจต้องจัดให้มีการฝึกอบรม ก่อนที่จะปฏิบัติจริง การปฏิบัติจะต้องดำเนินการไปตามแผน วิธีการ และขั้นตอนที่ได้กำหนดไว้ และจะต้องเก็บรวบรวม และบันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานไว้ด้วย เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินงานในขั้นตอนต่อไป

๓. Check (ตรวจสอบ) เป็นกิจกรรมที่มีขึ้นเพื่อประเมินผลว่า มีการปฏิบัติงานตามแผนหรือไม่ มีปัญหาเกิดขึ้นในระหว่างการทำงานหรือไม่ ขั้นตอนนี้มีความสำคัญ เนื่องจากในการดำเนินงานใด ๆ มักจะเกิดปัญหาแทรกซ้อนที่ทำให้การดำเนินงานไม่เป็นไปตามแผนอยู่เสมอ ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อประสิทธิภาพและคุณภาพของการทำงาน การติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินปัญหาจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องกระทำควบคู่ไปกับการดำเนินงาน เพื่อจะได้ทราบข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ในการปรับปรุงคุณภาพ ของการดำเนินงานต่อไป ในการตรวจสอบ และการประเมินการปฏิบัติงาน จะต้องตรวจสอบด้วยว่า การปฏิบัตินั้น เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้หรือไม่ ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพของงาน

๔. Act (การปรับปรุง) เป็นกิจกรรมที่มีขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นหลังจากได้ทำการตรวจสอบแล้ว การปรับปรุงอาจเป็นการแก้ไขแบบเร่งด่วน เฉพาะหน้า หรือการค้นหาคauseที่แท้จริงของปัญหา เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาซ้ำรอยเดิม การปรับปรุงอาจนำไปสู่การกำหนดมาตรฐานของวิธีการทำงานที่ต่างจากเดิมเมื่อมีการดำเนินงานตามวงจร PDCA ในรอบใหม่ข้อมูลที่ได้จากการปรับปรุงจะช่วยให้การวางแผนมีความสมบูรณ์ และมีคุณภาพเพิ่มขึ้นได้ด้วย

๑๑. ผลการสร้างหรือพัฒนานวัตกรรม

ผลที่เกิดขึ้นกับสถานศึกษา

๑) การมีสารสนเทศและผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางการศึกษาในระดับสถานศึกษาและระดับห้องเรียน สถานศึกษาได้นำองค์ประกอบ S (Standard) มาใช้กำหนดเกณฑ์คุณภาพ มีการจัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศที่เกิดจากการ วิเคราะห์ปัญหา (SWOT Analysis) ร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และมีการวิเคราะห์ข้อมูลสุขภาวะ ๔ มิติของผู้เรียนทั้ง ๑๑๐ คน เป็นรายบุคคล รวมถึงผลการทดสอบสมรรถภาพทางกายหลังการใช้สนาม BBL ๑๐ ฐาน ทำให้โรงเรียนมีข้อมูลสารสนเทศที่สะท้อนคุณภาพทั้งในระดับภาพรวมของสถานศึกษาและในระดับห้องเรียน BBL ทุกชั้นเรียน

๒) การจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศพื้นฐานที่ครบถ้วน ครอบคลุม ถูกต้อง สมบูรณ์ และเป็นปัจจุบัน ภายใต้โครงสร้าง M (Management by Agreement) โรงเรียนได้จัดระบบฐานข้อมูลบุคลากรครู ๑๔ ท่าน โดยเฉพาะการจัดทำบันทึกข้อตกลงในการพัฒนางาน (PA) ที่สอดคล้องกับมาตรฐาน ๑๕ ตัวชี้วัด ข้อมูลเหล่านี้ถูกจัดเก็บอย่างเป็นหมวดหมู่ ครอบคลุมทั้งด้านงบประมาณอุดหนุน การบริหารงาน ๔ กลุ่มงาน และข้อมูลการพัฒนาผู้เรียน ๔ มิติ (กาย จิต สังคม ปัญญา) ที่มีการปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบันในรอบปีการศึกษา ๒๕๖๘ ทุกภาคเรียน

๓) การจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศอย่างเป็นระบบทันสมัย ทันต่อการใช้งาน และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สถานศึกษาดำเนินกระบวนการจัดเก็บข้อมูลผ่านวงจรคุณภาพ PDCA-S (Spiral) ซึ่งเป็นการพัฒนาแบบเกลียวก้าวหน้า ข้อมูลผลการดำเนินงานในรอบที่ ๑ ถูกนำมาสังเคราะห์เพื่อวางแผนพัฒนาในรอบที่ ๒ (ปี ๒๕๖๘) อย่างเป็นระบบ มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดเก็บข้อมูลการนิเทศติดตามแบบกัลยาณมิตร ทำให้สารสนเทศมีความทันสมัย พร้อมสำหรับการเรียกใช้งานเพื่อการตัดสินใจเชิงบริหารได้ทันที

๔) การนำข้อมูลและสารสนเทศไปใช้ในการบริหารและการพัฒนาการสอนให้เกิดประโยชน์คุ้มค่า ผู้บริหารและคณะครูได้นำผลจากการวิเคราะห์สารสนเทศ (Input) มาใช้ในการ ออกแบบนวัตกรรมการบริหาร และการจัดการเรียนรู้ โดยนำข้อมูลความไม่สัมพันธ์ของกล้ามเนื้อเด็กมาเป็นฐานในการพัฒนา สนาม BBL จำนวน ๑๐ ฐาน และนำผลการสังเกตชั้นเรียนมาออกแบบแผนการสอนแบบ Active Learning ๕ ขั้นตอน ทำให้การใช้ทรัพยากรและงบประมาณเป็นไปอย่างคุ้มค่า มุ่งตรงสู่เป้าหมายการยกระดับสุขภาวะผู้เรียนได้ร้อยละ ๑๐๐ ตามที่กำหนดไว้

๕) การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารสารสนเทศและกิจกรรมในสถานศึกษาด้วยวิธีการที่หลากหลาย โรงเรียนบ้านหัวรินมี ผลงานปรากฏชัดผ่านการเผยแพร่สารสนเทศ ในหลากหลายช่องทาง

๖) มีแผนงานโครงการหรือกิจกรรมที่สอดคล้องกับนวัตกรรม สถานศึกษาจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ที่บรรจุโครงการเกี่ยวกับ สุขภาวะ ๔ มิติ ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมหลักที่สอดคล้องกับนวัตกรรมอย่างชัดเจน ได้แก่ กิจกรรม BBL ทุยแจ ๕ ดอก เพื่อพัฒนาสุขภาพกายและสังคม และกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ตาม BBL ทุยแจ ๕ ดอก เพื่อพัฒนาสุขภาพจิตและปัญญา ส่งผลให้การดำเนินงานมีทิศทางที่แน่นอนสู่เป้าหมาย "โรงเรียนดีมีความสุข"

๗) กำหนดผู้รับผิดชอบการดำเนินงานการออกแบบและการจัดการเรียนรู้ครอบคลุม และกำหนดผู้รับผิดชอบการดำเนินงานการออกแบบและการจัดการเรียนรู้ครอบคลุม

๘) กำหนดช่วงเวลาการดำเนินงาน การจัดการเรียนรู้ การนิเทศติดตามและประเมินผลตามปฏิทิน

๙) สถานศึกษามีการดำเนินงานตามแผนงานและมีระบบการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง และมีการประเมินและนำผลการดำเนินงานไปวางแผนการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

๑๐) การสร้างกลไกการมีส่วนร่วมของบุคลากรและภาคีเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง

๑๑) การขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) โดยอาศัยผู้ทรงคุณวุฒิ

๑๒) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสะท้อนผลการพัฒนาสู่สาธารณะ

๑๓) ผู้บริหารและคณะครูยอมรับและร่วมขับเคลื่อน MESOOK MODEL ผ่านข้อตกลง PA และกระบวนการ PLC อย่างเป็นระบบ

๑๔) สถานศึกษามีรูปแบบบริหารที่สมบูรณ์พร้อมสนาม BBL ๑๐ ฐาน และห้องเรียนครบทุกชั้น โดยนักเรียนมีส่วนร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

๑๕) ภาคีเครือข่ายทุกส่วนร่วมสนับสนุนการพัฒนาและมีความพึงพอใจต่อผลการดำเนินงานในระดับสูงกว่าร้อยละ ๘๐

ผลที่เกิดขึ้นกับครูผู้สอน

การออกแบบการจัดการเรียนรู้

- ๑) ครูทั้ง ๑๔ ท่านวิเคราะห์ผู้เรียนรายบุคคลเพื่อกำหนดเป้าหมายตามมาตรฐานและจัดทำบันทึกข้อตกลง PA มุ่งเน้นสุขภาวะ ๔ มิติอย่างเป็นระบบ
- ๒) ครูออกแบบการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) โดยใช้เทคนิค BBL กลุ่ม ๕ ดอก ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้
- ๓) ครูมีแผนการจัดการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ซึ่งผ่านการตรวจสอบจากกระบวนการ PLC และการนิเทศแบบกัลยาณมิตรเพื่อประสิทธิภาพสูงสุดในการพัฒนาผู้เรียน

จัดกิจกรรมการเรียนรู้

- ๑) ครูทุกคน สามารถจัดกิจกรรม BBL ๕ ขั้นตอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ โดยนักเรียนร้อยละ ๑๐๐ มีส่วนร่วมปฏิบัติกิจกรรมเชิงรุกอย่างเต็มที่
- ๒) ครูมีการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และใช้เทคโนโลยีสารสนเทศตามกลุ่มดอกที่ ๕ เพื่อส่งเสริมสุขภาพ ปัญญาและสุขภาวะ ๔ มิติของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ
- ๓) ครูนำผลการนิเทศและกระบวนการ PLC ทุกสัปดาห์มาวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงและพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้

- ๑) ครูออกแบบและพัฒนาสื่อ นวัตกรรมตามกลุ่มดอกที่ ๕ และแหล่งเรียนรู้ BBL ๑๐ ฐานที่สอดคล้องกับเป้าหมายสุขภาวะ ๔ มิติอย่างมีคุณภาพ
- ๒) นักเรียนมีส่วนร่วมในการเลือกใช้ ผลิต และประเมินสื่อผ่านการสะท้อนผลความสุขในการเรียนรู้เพื่อนำมาพัฒนาคุณภาพนวัตกรรมอย่างมีส่วนร่วม
- ๓) ครูนำผลการประเมินและข้อเสนอแนะจากกระบวนการ PLC มาปรับปรุงพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีให้มีคุณภาพและสะดวกต่อการใช้งานอย่างต่อเนื่อง

ด้านการวัดและประเมินผล

- ๑) ครูทุกคนร่วมออกแบบและพัฒนาเครื่องมือวัดผลตามเกณฑ์ Standard (S) ที่สอดคล้องกับสุขภาวะ ๔ มิติและบันทึก PA
- ๒) ครูนำผลการประเมินมาวิเคราะห์เพื่อวางแผนจัดการเรียนรู้เชิงรุก ๕ ขั้นตอนและพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามวงจร PDCA-S อย่างเป็นระบบต่อเนื่อง
- ๓) มีการจัดทำสารสนเทศและนำเสนอผลพัฒนาการรายบุคคลต่อผู้ปกครองและภาคีเครือข่ายผ่านเวที PLC และสื่อออนไลน์ของสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ

ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน

ผู้เรียนมีผลการพัฒนาที่เกิดจากการใช้นวัตกรรม

- ๑) นักเรียนร้อยละ ๑๐๐ มีความรู้ทักษะด้านสุขภาวะ ๔ มิติผ่านกิจกรรมสนาม BBL ๑๐ ฐานและกระบวนการเรียนรู้เชิงรุกบรรลุเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนด
- ๒) นักเรียนมีสมรรถนะ เจตคติที่ดี และความพึงพอใจในการเรียนรู้ระดับมากที่สุด สามารถนำทักษะสุขภาวะไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างสมดุลตามวัย
- ๓) นักเรียนพัฒนาตนเองเป็นต้นแบบและสามารถถ่ายทอดความรู้ด้านสุขภาวะ ๔ มิติสู่บุคคลอื่นในฐานะผู้เรียนของสถานศึกษาต้นแบบ

๑๒. การเผยแพร่นวัตกรรม

โรงเรียนบ้านหัวรินได้ดำเนินการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ และขยายผลนวัตกรรม “มีสุขโมเดล (MESOOK MODEL) ร่วมกับ BBL ภูเขา ๕ ดอก” เพื่อให้เกิดประโยชน์ในวงกว้างและสร้างเครือข่ายการพัฒนาสู่ภาวะผู้เรียนอย่างยั่งยืน ดังนี้

๑. การเผยแพร่และขยายผลในระดับสถานศึกษา สถานศึกษาได้สร้างวัฒนธรรมแห่งการแบ่งปันความรู้ (Knowledge Sharing: K) ภายในองค์กร โดยมีการติดตาม นำเสนอกระบวนการในระดับสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ผ่านกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ระดับช่วงชั้นและระดับโรงเรียน มีการจัดทำบอร์ดประชาสัมพันธ์ในห้องเรียน ในสถานศึกษา และคู่มือการบริหารจัดการเพื่อให้คณะครู ๑๔ ท่าน นำไปใช้เป็นแนวทางมาตรฐานเดียวกันในการยกระดับสุขภาวะนักเรียนทั้ง ๑๑๐ คน

๒. การเผยแพร่และขยายผลในระดับกลุ่มสถานศึกษาหรือระหว่างหน่วยงาน สถานศึกษาได้ มีการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ และขยายผลนวัตกรรมในระดับกลุ่มสถานศึกษาหรือระหว่างหน่วยงาน โดยเปิดโอกาสให้โรงเรียนเครือข่ายเข้ามาศึกษาดูงานและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เช่น การต้อนรับคณะครูและบุคลากรจาก โรงเรียนทุ่งเสียว (นวรรัฐ) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต ๔ ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนเวียงเศรษฐีวิทยา อำเภอสารภี ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนวัดพญาชมพู อำเภอสารภี เพื่อนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning และสนาม BBL ๑๐ ฐาน ไปปรับใช้ในบริบทของตนเอง

๓. การเผยแพร่และขยายผลในระดับเขตพื้นที่หรือระดับจังหวัด นวัตกรรมนี้ได้รับการยอมรับและมีการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ และขยายผลนวัตกรรมในระดับเขตพื้นที่ อย่างเป็นรูปธรรม โดยมีการต้อนรับ คณะศึกษาดูงานจาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต ๑ ซึ่งประกอบด้วยศึกษานิเทศก์ และผู้บริหารสถานศึกษา การได้รับรางวัลโรงเรียนพัฒนา สุขภาวะ ๔ มิติ โรงเรียน BBL ของศึกษาธิการ จังหวัดเชียงใหม่ ปี ๒๕๖๓นอกจากนี้ยังได้นำเสนอผลงานต่อหน่วยงานต้นสังกัดในฐานะ วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ของโรงเรียน BBL ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต ๔ ในงานมหกรรมวิชาการ ณ มหาวิทยาลัยนอร์ทเชียงใหม่ อีกด้วย

เอกสารอ้างอิง

- พัชรี รอดดอน. (๒๕๖๖). การพัฒนาองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาโดยใช้แนวคิดของเซงเก. *วารสารการบริหารและการจัดการศึกษา*, ๑๔(๑), ๕๖-๗๐.
- Deming, W. E. (๑๙๘๖). *Out of the crisis*. MIT Press.(ต้นกำเนิดแนวคิด PDCA ซึ่งภายหลังพัฒนาเป็นแนว Spiral PDCA ในการประกันคุณภาพ)สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (๒๕๖๒). *คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาแนวใหม่: การประกันคุณภาพภายในแบบบูรณาการ*. สมศ.
- วิไลพร โสภา, & ชำนาญ จันทรเรือง. (๒๕๖๕). การบริหารแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนคุณภาพ. *วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา*, ๑๖(๒), ๙๙-๑๑๐.สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (๒๕๖๓). *กรอบแนวคิดการพัฒนาเด็กปฐมวัยแบบองค์รวมสู่ความยั่งยืน*. กรุงเทพฯ: สกศ.
- Norozi, S. A. (๒๐๒๓) พัฒนารอบแนวคิดเชิงทฤษฎีเพื่อส่งเสริม holistic wellbeing ในการศึกษาาระดับโรงเรียน โดยเสนอกรอบเชิงระบบที่ครอบคลุมหลากหลายมิติของพฤติกรรมและสุขภาวะของนักเรียน และเน้นให้เกิดการบูรณาการในนโยบายและชีวิตประจำวันของโรงเรียน “The Nexus of Holistic Wellbeing and School Education” (๒๐๒๓)งานวิจัยนี้รวบรวมองค์ความรู้เชิงลึกเกี่ยวกับแนวคิด holistic wellbeing ในบริบททางการศึกษา เช่น ความเชื่อมโยงของการศึกษากับสุขภาวะ และการสร้างกรอบแนวคิดที่สอดคล้องในโรงเรียนบทวิเคราะห์เรื่อง “Nurturing positive mental health and wellbeing in educational settings” ระบุว่ากรอบ PRICES ซึ่งเป็นแนวทาง holistic มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมสุขภาพจิตและพฤติกรรมทางอารมณ์ของนักเรียนในโรงเรียนอย่างครอบคลุม
- Bada & Jita (๒๐๒๓): พบว่า BBL ช่วยเพิ่มความจำ (retention) และผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญ งานวิจัยปี ๒๐๒๔ ในไทยชี้ว่าองค์ประกอบการเรียนรู้ขององค์กร (จาก Senge) มีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานขององค์กรอย่างมีนัยสำคัญ
- Koşar & Bedir (๒๐๑๘): BBL ย้ำถึงการสร้างการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมาย (learner-centered) ซึ่งสอดคล้องกับการบริหารเชิงมีส่วนร่วม
- จิระพงศ์ จงสุทธาวร. (๒๕๖๔) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจในการทำงานของครู. *วารสารวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี*, ๑๕(๒), ๑๐๒-๑๑๗.
- Adeniji (๒๐๒๔) พบว่า “วัฒนธรรมโรงเรียน” และ “ผู้นำการเรียนรู้” มีบทบาทนำในการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ รองรับการพัฒนาของครู นักเรียน และระบบการเรียนรู้ในบริบทโรงเรียนไทย
- Bass & Avolio (๑๙๙๔): นิยามภาวะผู้นำทางการเปลี่ยนแปลงว่าเป็นการสร้างแรงบันดาลใจและเสริมพลังให้บุคลากรแนวคิด Brain-Based Learning (BBL) ตาม Koşar & Bedir (๒๐๑๘) เน้นการสอนที่ "learner-centred" และเสริมพฤติกรรมร่วมมือผ่านการลงมือทำซ้ำภาวะผู้นำทางการเปลี่ยนแปลง (Bass & Avolio, ๑๙๙๔) ได้รับการสนับสนุนจากงานวิจัยไทย (ปี ๒๐๒๑) ที่พบว่าช่วยลดความไม่มั่นคงของครูและเพิ่มความพึงพอใจในการทำงาน

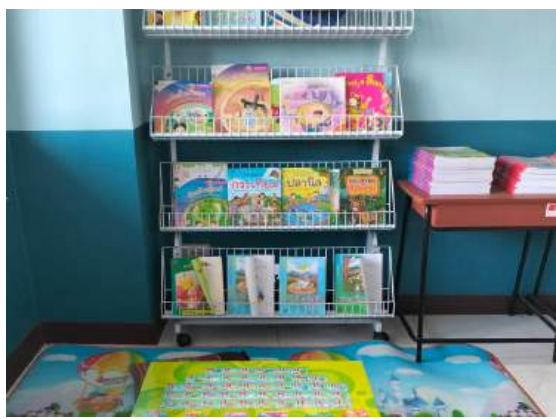
Senge (๒๐๐๖, ๒๐๑๒) เน้นว่าองค์กรแห่งการเรียนรู้ต้องมีกระบวนการคิดเชิงระบบและร่วมเรียนรู้ รวมถึงงานวิจัยไทยปี ๒๐๒๔ ยืนยันว่าองค์ประกอบของ Senge มีผลต่อประสิทธิภาพของวงจร PDCA ได้รับการอธิบายว่าเป็นวงจรสำคัญในการพัฒนาองค์กรอย่างต่อเนื่อง (Deming, ๑๙๕๐s)

ลงชื่อ.....ผู้รายงาน
(นางสาววาสนา สายพิน)
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหัวริน

ภาคผนวก

กุญแจดอกที่ ๒ “ห้องเรียน”

กุญแจดอกที่ ๓ “กิจกรรมการเรียนรู้ BBL กุญแจ ๕ ดอก”

กุญแจดอกที่ ๓ “กิจกรรมการเรียนรู้ BBL กุญแจ ๕ ดอก”

กุญแจดอกที่ ๓ “กิจกรรมการเรียนรู้ BBL กุญแจ ๕ ดอก”

กุญแจดอกที่ ๔ “หนังสือ แบบฝึกหัด และใบงาน และ
กุญแจดอกที่ ๕ ” สื่อ และ นวัตกรรมการเรียนรู้”

การนิเทศติดตามการเรียนการสอนแบบ BBL ฤๅญแจ ๕ ดอก

รับคณะศึกษาดูงาน การบริหารจัดการBBL และการจัดการเรียนการสอน BBL
โดยศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารฯ และ คณะครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต ๑

คณะศึกษาดูงาน การบริหารจัดการBBL และการจัดการเรียนการสอน BBL

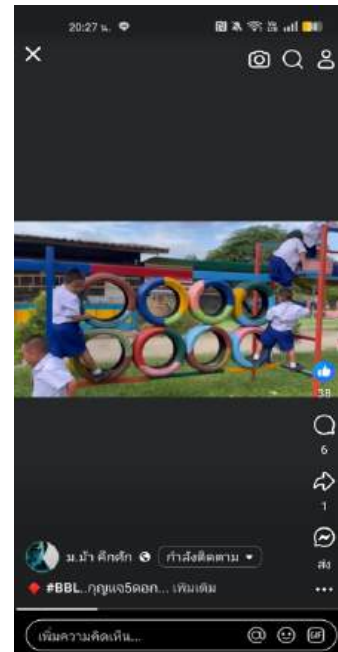
โดย คณะครูโรงเรียนทุ่งเสี้ยว (นวรรัฐ)

และโรงเรียนวัดพญาชมภู โรงเรียนเวียงเศรษฐี อำเภอสารภี

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต ๔

การเผยแพร่ทาง Facebook โรงเรียนบ้านหัวริน

เส้นทางการพัฒนา MESOOK MODEL ปี ๒๕๖๔-๒๕๖๘

